Zpovědní praxe do 21. století

Anno 1809 Sacramentalem Confessionem
et Communionem Paschalem in sacra De-
canali et Priorali Ecclesia Strakonicensi ad
S. Procopium peregisse testatur
Schimna Franc.
Decanus loci.

Bußschein

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

http://www.klimes.us

Ministranti v Chebu a P. Miroslav Cón. (asi v 1950 - 53). (já jsem druhý z leva dole. F. Klimeš)

Úbytek věřících za posledních sto let

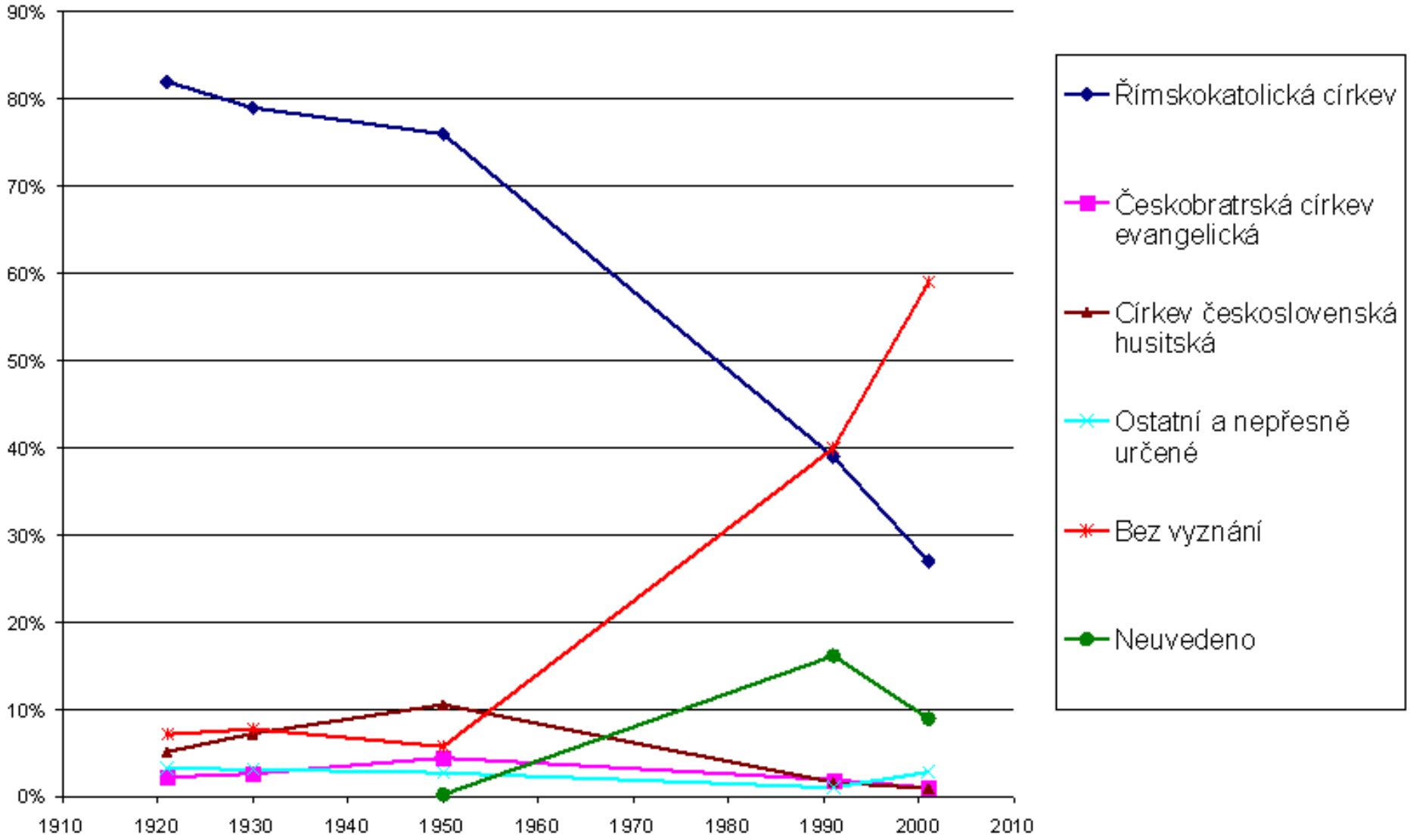

Tipněte si, kdy doženeme homosexuály s jejich 2 %?

Typy konverzí

Jednogenerační Vícegenerační	S vnitřní konfliktností S vnější konfliktností Bezkonfliktní
K (nějaké) víře Od víry (odpady)	Adolescentní (15 – 24 let) Střední věk Pozdní

Pro Českou republiku jsou typické
vícegenerační konverze
od víry
bez vnitřní i vnější konfliktnosti

Generace prarodičů je hluboce věřící,
děti jsou vlažné, do kostela chodí občas, na svátky,
vnuci jsou zcela akřesťanští - formováni esoterikou či playboyem, možná v dospělosti vidí, jak se jejich rodiče na stará kolena vrhli na modlení

Říkáte si jistě: Kdepak asi jsou? Kampak se nám ti čerchmanti schovali? Neschovali se, děti. Umřeli. A tak jsem tu zbyl jen já.

Máme problém předat jak ortodoxii, tak ortopraxi

Ortodoxie – je pravé učení (dogmata ap.)
Ortopraxe – je řádná křesťanská praxe (zpověď a jiné svátosti, nedělní mše)

Křesťané na rozdíl od židů kladou důraz především na ortodoxii, ale je třeba si uvědomit, že **děti nevychováme bez ortopraxe**.

Větší problém pro běžného člověka je ortopraxe. Lidi běžně a ochotně věří čemukoli, pokud je to baví, nebo pokud to mají rádi.

„Nelogičnost“ dogmat je popouzí jen v případě, když ke světu víry mají citový odpor.

Křesťanství je předáváno mladým nestravitelně. Dostaneme děti k prvnímu sv. příjmání a pak je konec.

Neslyšíme sv. Petra: „Ke komu bychom šli, vždyť ty máš slova věčného života.“ Naopak kdeco je chutnější a lákavější než kostel.

O čem je zpovědní praxe?

Řídit svůj život znamená
neustále monitorovat a průběžně korigovat

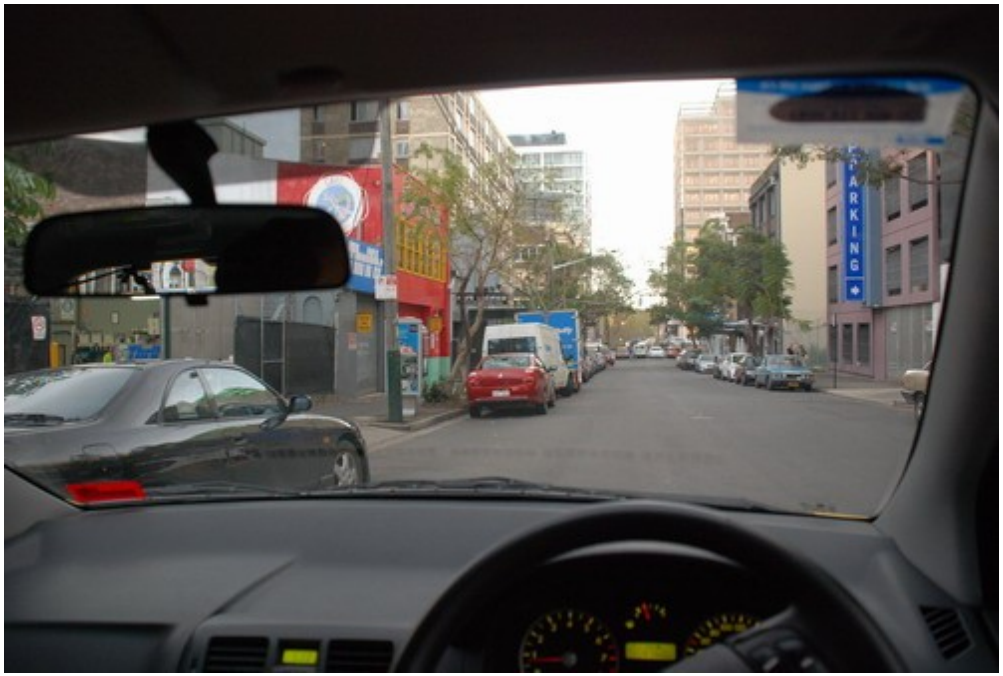

Při jízdě autem je neustále třeba monitorovat dění okolo a průběžně dělat opravné korekce – vzhledem k autu, vzhledem k dění na silnici i vzhledem k sobě. Kromě toho předvídáme a přemýšlíme, co se bude za chvíli dít, kde je zacpaná silnice ap.

Jak je možné, že v autě to děláme, ale v životě se řídíme zásadou – chovám se, jak to cítím, jak mám chuť a náladu?

Psychohygiena všedního dne

Každý den večer si projít daný den po částech (dopoledne, odpoledne, večer) a zhodnotit, co se dnes podařilo a co ne.

Špatných činů litovat a zauvažovat o co nejvčasnější sanaci, odčinění.

Odčinění by mělo být dvojí podle toho, zda čin se udál v realitě nebo jen ve fantazii. Tedy za hrubosti vůči reálným lidem se omlouvám v realitě. To je například prevence toho, aby si druzí lidé tyto konflikty nepřehrávali v hlavě následujících dvacet let.

Za hrubosti, které se udály pouze ve fantazii, se omlouváme pouze ve fantazii, ale přesto se omlouváme.

Například pokud někoho podezíráme, že nám ukradl telefon, pak ten telefon najdeme v kapse svého druhého kabátu, tak bychom se měli ve fantazii omluvit tomu, koho jsme ve fantazii nespravedlivě osočovali z krádeže.

To samé například u žárlivosti – omlouváme se reálnému partnerovi za pozorovatelné chování, fantazijnímu za to, co děláme v duchu.

Omlouváme se i sami sobě, pokud sami sobě sprostě nadáváme. U dobrých činů je třeba se pochválit a poděkovat Bohu, že se zadařilo.

Ranní prosby - větší počet (cca nad 30 přání) do nadcházejícího dne. Začínat bychom, po vzoru Otčenáše, měli ne svými problémy, ale zájmy Boha.

Součástí ranní přípravy na den je i **svalová a tělesná relaxace** (či například rozcvička) - nevyskakovat z postele s napjatými svaly nebo s psychickou tenzí.

Neodmyslitelnou součástí ranních proseb je i **prosba za nepřátele a ty, kteří nás nemají rádi**, a obecně všechny lidi, na které z jakéhokoli důvodu často myslíme v dobrém či ve zlém.

Večerní bilanci a ranní prosby či přání by měla doplnit nějaká **naučená modlitba**, nejlépe Otčenáš, Zdrávas, Věřím v Boha. Stačí jedna dvě.

Zpovědní bilance

Život by člověk měl bilancovat nejen v denním cyklu, ale v měsíčním, ročním i delším. Pravidelné bilancování minimalizuje životní zlomy a impulzivní pálení mostů, například když muž najednou uprostřed života zjistí, že není tam, kde by chtěl být, že měl být jinde, s jinou atd. Tak uteče od rodiny, aby se prý našel.

Hodnotit, zpytovat by člověk měl především osobnostní směřování – ne jen deklaratorní výčet hříchů podle nějakého seznamu. Je hezké, že se od poslední zpovědi s žádnou holkou nevyspal, ale v jeho středním věku je na povážlivou, že s žádnou holkou si nedomluvil rande. Zde **opomenutí (omissionis - nekonám, co mám konat)** je větší provinění než cokoli, co od poslední zpovědi udělal.

Problém morální teologie a stávající politiky Vatikánu – právnický přístup a orientace na skutkovou podstatu činu. Kontext je druhotný, životní směřování je druhotné atd.

Co je těžký hřích?

Nedávno u mě byla na konzultaci jedna katolička. Povídáme si a ukázalo se, že **hlavní zdroj partnerské krize je zřejmě její nekontrolované vyčítání partnerovi**.

To nebylo nic, co by před návštěvou u mě nevěděla: "To je u nás rodový..."

Zeptal jsem se jí: "A zpovídáte se z toho?"

Její odpověď mě dostala: "A to bych měla?"

"Tak, je to vaše chování, které ohrožuje to nejcennější, co máte - vaši rodinu. Z čeho jiného byste chtěla zpovídat?"

Dál už jsem výčet jejích hříchů při svátosti smíření nesledoval, ale předpokládám, že to byla stereotypní řádka banalit, které opakuje bezmyšlenkovitě jistě od prepuberty.

Zpověď ani u praktikujících věřících nemá funkci, kterou má mít:

Zpovědník má být lékař (psychoterapeut, kouč), učitel (psycholog, sociolog), soudce (hodnotit, co je správné a co ne).

Těžký hřích je analogie život ohrožujícího zranění

S nebezpečnou činností okamžitě přestat
a bezodkladně je třeba navštívit lékaře

Praktická definice těžkého hříchu je behaviorální

jako existuje lehké a těžké zranění, tak existuje lehký a těžký hřích

1. **Člověk nesmí ke svátostem, např. k přijmání.** To znamená, že těžký hřích je neslučitelný s duchovním životem křesťana stejně, jako je těžké zranění neslučitelné si biologickým životem.
2. Striktně se požaduje, aby **s danou aktivitou bezodkladně přestal** (analogie vážného ohrožení na životě).
3. Měl by co **nejdříve vyhledat svátost smíření** (analogie co nejrychlejšího vyhledání lékařské pomoci, která nesnese odkladu).

Jinými slovy, jako existuje těžké ublížení na zdraví, které si člověk způsobí sám sobě, tak těžký hřích je těžké ublížení na duchovním zdraví, které si rovněž člověk může způsobit sám sobě.

Dopady jsou sociální – vydělení z církevního společenství.

Podle stávající interpretace morální teologie

jsou na duchovní úrovni takovému zranění ekvivalentní následující činy:

vražda zaviněný rozpad manželství potrat nevěra	*Zde nám dají nevěřící a mladí za pravdu*
předmanželský sex onanie použití kondomu či antikoncepce francouzský polibek před svatbou se snoubenkou snění o sexu s holkou, kterou chci sbalit	*Tady si nevěřící v lepším případě ťukají na čelo.* *Navíc většina věřících to fakticky nedodržuje.*

Jinými slovy cedíme komáry – pusu před svatbou a onanii – polykáme velbloudy - neřešíme vztahovou kázeň, zanedbání životního směřování...

Dospělost dnes - 30 let

Štěpí se biologická a psychologická plodnost - rozcházejí se o 15 let.
Mezi věkem 15 - 30 let trvá psychogenní neplodnost

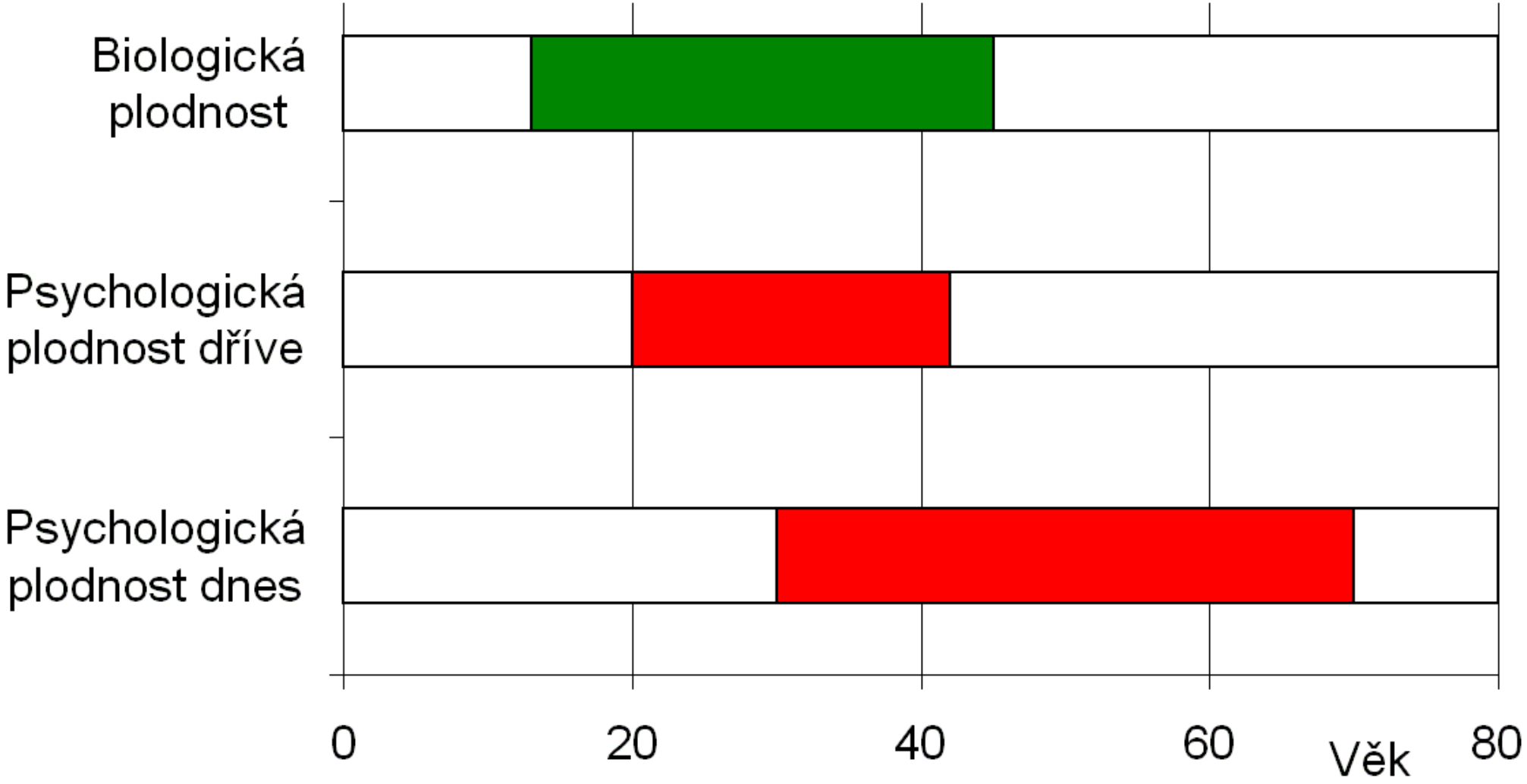

Proč není dnes prakticky realizovatelný zákaz předmanželského sexu?

1) Dřív rodiče za podpory celé společnosti drželi děti od sebe podle pohlaví cca 5 let po pubertě, tzn. cca do 20 let. To se dalo vydržet.

Dnes by je museli držet 15 let a navíc bez celospolečenského konsensu. To je naprosto nepředstavitelné. I angažovaní mladí věřící to vzdávají po 5 letech. Většina populace není fakticky schopna (ani se o to nepokusí) vydržet bez sexu do 30 let (= třetina života v celibátu navíc po pubertě).

2) Hlavním strašákem minulých let byla nechtěná těhotenství: "Uděláš nám ostudu. Budeš nám viset na krku až do smrti ap." Ta jsou dnes minimalizovaná.

3) Svobodná matka s dítětem dnes neumírá hladem a zimou.

Mimomanželských dětí je 40 % (Ústecký kraj 60%) a jsou alespoň z materiálního hlediska dobře srovnatelné s dětmi z úplných rodin. (Psychické následky jsou prakticky neviditelná, ergo s nimi nikdo moc nepočítá.)

Jak fungují vztahy

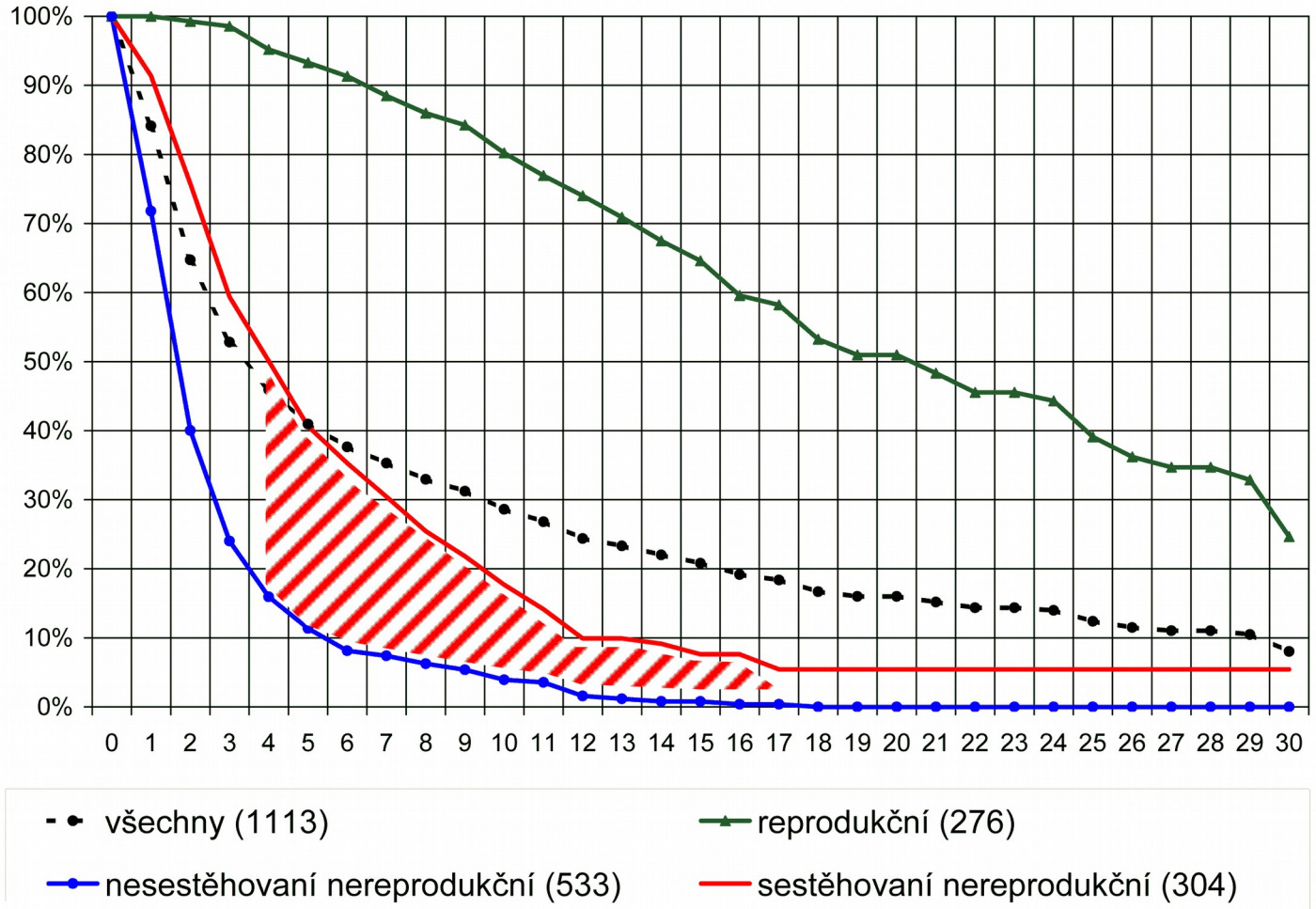

Kaplan-Meyerovy křivky přežití vztahů delších než jeden rok

Na ose X je délka trvání vztahu v rocích. Na ose Y procento ještě žijících vztahů. Dostupný vzorek čítal všechny vztahy delší než rok u přibližně 500 lidí, tedy v průměru připadá 2,5 vztahu na člověka, což je poměrně málo.

Pravděpodobnost uzavření sňatku a trvání vztahu

Co 2 roky se sníží pravděpodobnost sňatku na polovinu. **Není rozumné v reprodukčním věku protahovat vztahy na zkoušku nad 2 roky.**

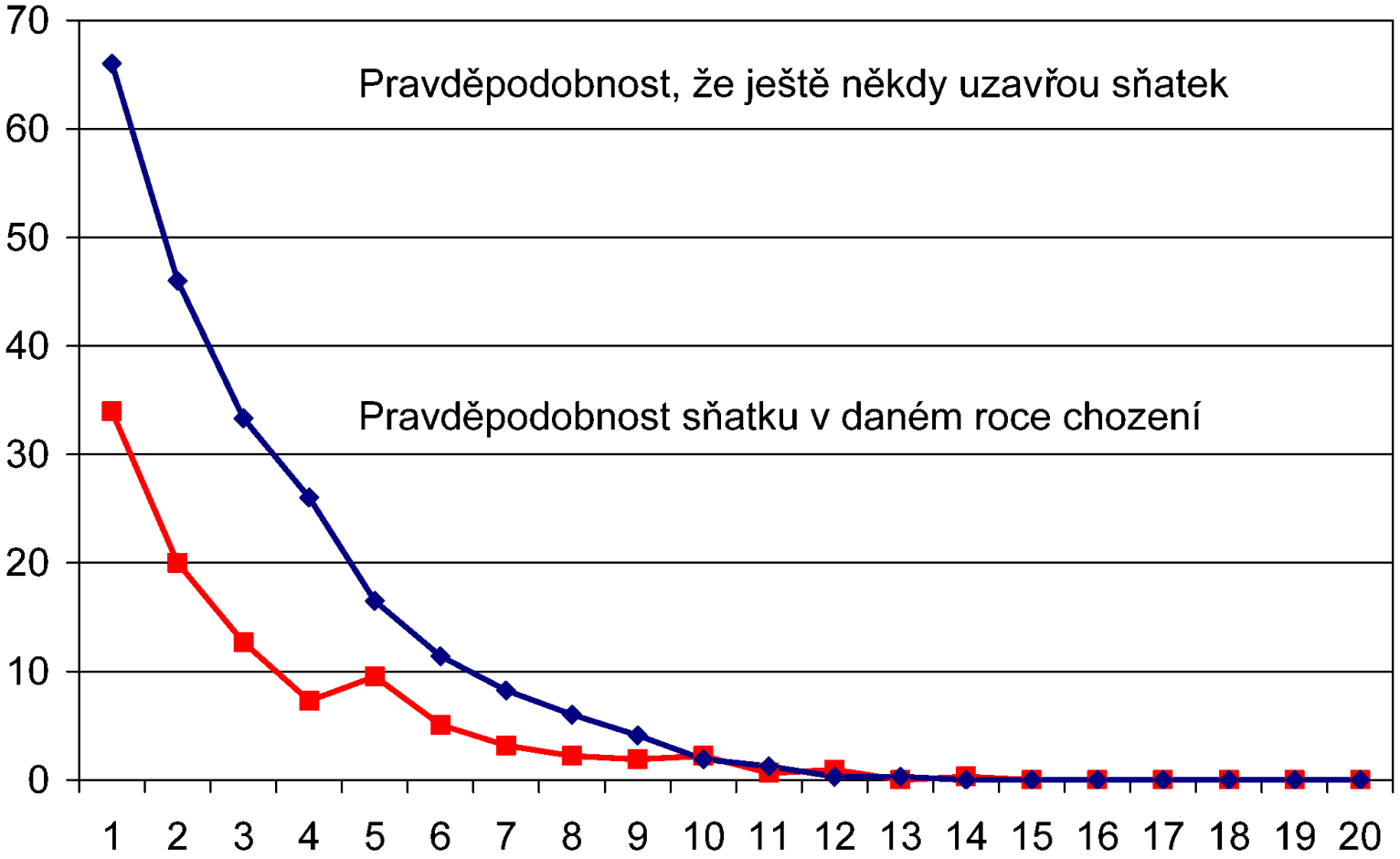

Vztahy bez dětí jsou riskantní – hrozí samovolným rozpadem

Svatbu a děti nemůžeme doporučovat studentům na vš

Mnoho vztahů nemůže jít cestou reprodukce. Ti musejí volit mezi vztahem se společným bydlením nebo bez.

Je-li cílem stabilita vztahu, doporučujeme společné bydlení.

Pokud pár nejde cestou reprodukce, jen spolu bydlí, tak by si neměl pořizovat společný majetek, možná ani společná zvířata.

Nereprodukční vztahy však mají sklon se přechodit a samovolně rozpadat. Poločas rozpadu jsou 4 roky. Tedy není možno jim doporučovat nic, co má mít trvalý charakter.

Bohužel jsou to právě bolestné rozchody, kvůli kterým není možno lidem doporučovat víc partnerských zkušeností. **Největší stabilitu mají reprodukční vztahy, které začínají v 19, resp. ve 22 letech.** To jsou tedy zpravidla první (nanejvýš druhé) vztahy středoškoláků, resp. vysokoškoláků.

Čím více má člověk rozchodů za sebou, tím větší je pravděpodobnost, že i následující vztah se rozpadne. Zpovědní praxe by tedy měla varovat před přechozením vztahu.

Vliv svatby na trvanlivost vztahu

Kdyby se jednalo o křivky přežití u chemoterapii, tak bychom ani na okamžik nezaváhali, zda svatbu ano či ne. Proč tedy váhat u vztahů?

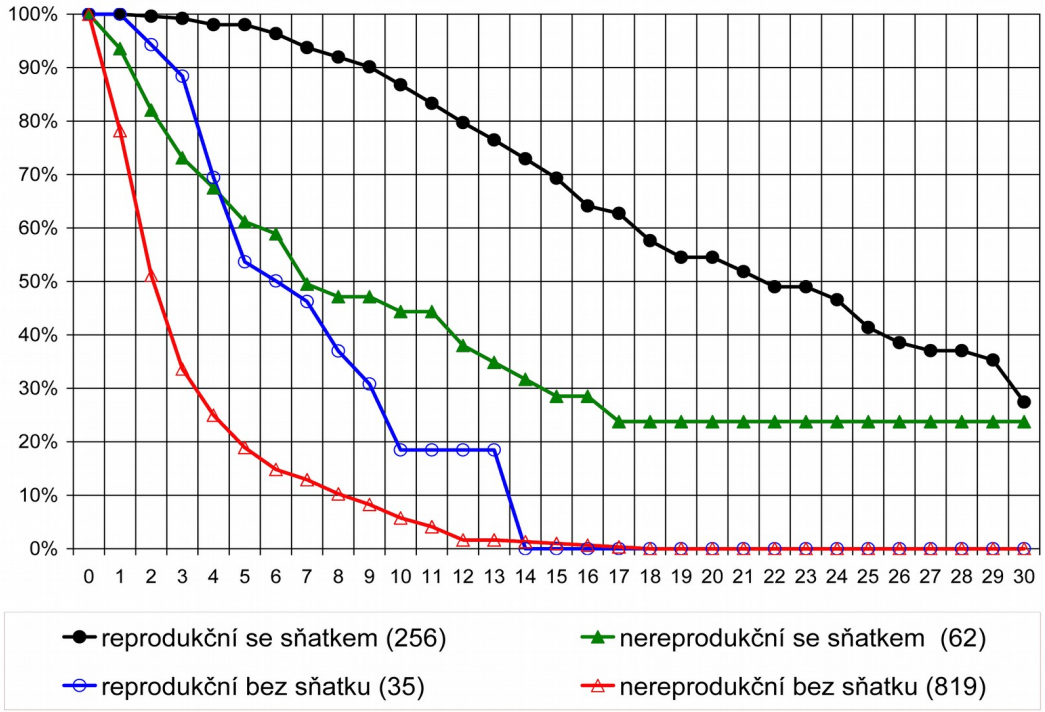

Odmítání sňatku u reprodukčních vztahů je velmi alarmující. Zdá se, že sňatek vůbec není "jen papír", naopak je to deklarace připravenosti pro vztah mnohé obětovat. Bez závažného důvodu, by se tedy neměl u vztahů odmítat sňatek, protože i u neplodných (ať psychicky či biologicky) je svatba velmi slušný prediktor stability vztahu. celkem 469 respondentů.

Přijatelné požadavky - kompromisní a dosažitelné cíle

1) **Zachovat zpovědní praxi (ortopraxi) i za cenu, že předmanželský sex ve vážných vztazích budeme považovat za lehký hřích**

2) **Omezit sex na vážné vztahy, odmítnout zážitkový sex.**

Definujme vážný vztah tak, že má vyhlídky na to, že přežije alespoň rok: „Přál bych si chodit s touhle holkou alespoň rok.“

U věřících možno formulovat jako dočasný závazek: *Pokud chci žádat po Bohu, aby mi dovolil spát s touto holkou, tak bych se s ní nesměl rozejít celý následující rok... Jdu do toho nebo ne? Stojí mi ta holka za takový závazek?*

3) **Cíl je schopnost navázat, udržet partnerský vztah, být přiměřeně teoreticky obeznámen s tím, jak fungují rozchody, a vědět, jak je možno se vypořádat s nevěrou a jaké má dlouhodobé následky.**

I ti otcové, kteří jsou chronicky nevěrní svým ženám, většinou toto přejí svým dětem. Možná jsou sami nevěrní, ale nepřejí, aby byl zeť nevěrný jejich dceři.

Vést lidi k dlouhodobým svazkům a ne k promiskuitě

Úkol morálky, rodičů, náboženství, psychologie...

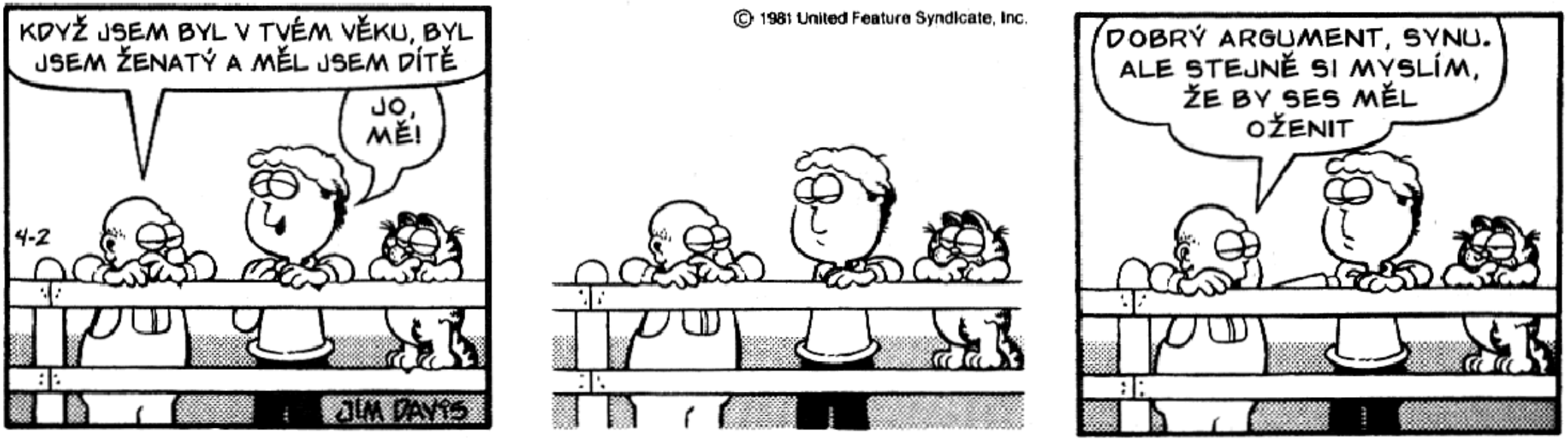

Změnily se podmínky, kdy lidé fakticky mohou založit rodinu.

Když zpovědníci nutí mladé rozbíjet předmanželské vztahy kvůli sexu, pak mladým lidem fakticky vnucují promiskuitu.

Prostě modely minulých generací jsou z části nefunkční, ba přímo škodlivé.

Diskuse se světem: Musíme se rozhodnout - buď volnou sexuální morálku nebo vztahy

Jak dokazuje i mnoho výzkumů, sex se špatně odděluje od vztahů a světe, div se, je neoddělitelně svázán i s reprodukcí. Například

- čím více má žena alespoň ročních vztahů, tím méně mívá dětí.
- "imprinting" - když v prvním vztahu máme partnera, který je nám chronicky nevěrný, máme pak sami víc sklony k nevěře a promiskuitě.

Při výchově se tedy musíme rozhodnout:

a) buď budeme systematicky směřovat děti ke uvolnění sexuálních zábran, ale zaplatíme za to, že děti nebudou schopny udržet trvalé vztahy, a tím klesne i jejich schopnost reprodukce.

b) nebo dáme přednost vztahům, ale pak musíme děti učit držet sexuální sklony zkrátka - pomocí *nejrůznějších* nástrojů - výchovou k odpovědnosti, poučením nebo naopak když bude třeba, tak i pomocí nevědomosti, studu či pocitů viny...

Podobenství o měchách (Mt 9, 14 - 17)

Tehdy k němu přišli Janovi učedníci a ptali se: "Jak to, že my a farizeové se postíme, ale tvoji učedníci se nepostí?"

Ježíš jim řekl: "Mohou hosté na svatbě truchlit, dokud je ženich s nimi? Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom se budou postit.

Nikdo nezalátá starý šat záplatou z nesepraného látky; nebo se ten přišitý kus ze šatu vytrhne a díra bude ještě větší.

A mladé víno se nedává do starých měchů, jinak se měchy roztrhnou, víno vyteče a měchy přijdou nazmar. Nové víno se dává do nových měchů, a tak se uchová obojí."

Jinými slovy říká Ježíš: *"Respektuji jejich omezené možnosti, abych o ně nepřišel. Přesně podle zásady: Nalomenou třtinu nedolomíš!"*

Je to **aplikace pravidla menšího zla** - buď povolí měch nebo přijdeme o měch i o víno. Jinou volbu nemáme.

Tomu v morálce odpovídá **teorie postupné cesty** či **princip graduality.**

Buď to rozhodnou biskupové, nebo to za ně rozhodne statistika.

Děkuji Vám za pozornost

dobová sgrafita z jednoho polorozbořeného pivovaru

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.
http://www.klimes.us